

U S N E S E N Í

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Kryslové a soudců Mgr. Jiřího Novotného a Mgr. Jiřiny Hronkové ve věci **žalobce České průmyslové zdravotní pojišťovny**, se sídlem Ostrava, Jeremenkova 11, IČ 47672234, **proti žalovanému P■■■ P■■■**, nar. ■■■■, bytem ■■■■ ■■■■, zastoupenému Mgr. Renatou Václavíkovou Tunklovou, advokátkou se sídlem Plzeň, Františkánská 7, o **661.538,- Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 21.6.2012 č.j. 3 C 453/2009-56,

takto:

Rozsudek soudu I. stupně se mění tak, že soud schvaluje tento smír uzavřený mezi účastníky:

- I. Žalovaný se zavazuje zaplatit žalobci částku 331.000,- Kč do 30.6.2017**
- II. Žalovaný se zavazuje vrátit žalobci náklady řízení ve výši 109.190,40 Kč a to do 31.12.2016.**
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.**

Odůvodnění

Shora citovaným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 661.538,- Kč ve splátkách po 10.000,- Kč měsíčně, splatných vždy do konce kalendářního měsíce, počínaje měsícem následujícím po právní moci tohoto rozhodnutí do zaplacení, pod ztrátou výhody splátek (výrok I) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

Ve včasném odvolání vyjádřil žalovaný nesouhlas s tímto rozhodnutím. Namítl v něm, že oproti obecné odpovědnosti za škodu podle občanskoprávních předpisů, zpřisňuje ust. § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., jež na věc dopadá, podmínky pro uplatnění nároku vůči třetí osobě na úhradu nákladů vynaložených zdravotní pojišťovnou na léčbu, neboť podle zákona o veřejném zdravotním pojištění nepostačí k dovození posuzované odpovědnosti zaviněné porušení právní povinnosti, nýbrž se musí jednat o zaviněné protiprávní jednání vůči pojištěnci. Třetí osoba odpovídá zdravotní pojišťovně za jí vynaložené náklady pouze tehdy, pokud se aktivně podílela na vzniku zranění či nemoci pojištěnce, s nimiž náklady na léčení

byly vynaloženy, tedy tehdy, pokud byla bezprostředním původcem zranění či nemoci (odkaz na použitý pojem v ust. § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. – „jednání vůči pojištěnci“). Shodné stanovisko zastává podle žalovaného i konstantní judikatura Nejvyššího soudu ČR, která pro nastolení uvažované odpovědnosti třetí osoby vyžaduje bezprostřední a přímé poškození zdraví pojištěnce třetí osobou. Dle judikatury Nejvyššího soudu ČR nepostačí pro odpovědnost třetí osoby pouze chování, které by vytvořilo prvotní předpoklad pro možnost vzniku škody na zdraví, ale takové zaviněné protiprávní jednání, jímž bylo přímo a bezprostředně poškozeno zdraví pojištěnce (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 25 Cdo 2625/2006). V projednávaném případě sice žalovaný tím, že zanedbal povinný dohled nad nezletilým synem, vytvořil předpoklady pro škodnou událost, tj. pro dopravní nehodu, avšak k přímému a bezprostřednímu poškození zdraví nezletilého J. došlo při srážce s automobilem řízeným jinou osobou. Žalobce by tak mohl uplatňovat nárok na náhradu nákladů na léčbu pouze po řidiče tohoto automobilu, avšak vzhledem k tomu, že na její straně nebylo shledáno zavinění, nemůže tyto náklady po ní požadovat. Opomenutí žalovaného nebylo bezprostřední a přímou příčinou poškození zdraví nezletilého J., nejednalo se o protiprávní jednání žalovaného vůči pojištěnci, takže nebyla splněna podmínka předepsaná v ust. § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. pro úspěšné uplatnění nároku žalobce. Na náhradu nákladů na zdravotní péči, které byly sice vynaloženy zdravotní pojišťovnou na léčbu jejího pojištěnce, avšak nebyly zapříčiněny zaviněným protiprávním jednáním třetí osoby vůči tomuto pojištěnci, zdravotní pojišťovna nárok nemá, neboť s takovou skutečností zákon její nárok vůči třetím osobám nespojuje. Je třeba vycházet i z toho, že povinnost zdravotní pojišťovny zaplatit svému smluvnímu zdravotnickému zařízení náklady péče poskytnuté jejímu pojištěnci je plněním její zákonné povinnosti, která existuje bez ohledu na to, z jakého důvodu byla léčebná péče jejímu pojištěnci poskytnuta. Nelze tedy přijmout závěr soudu, dle kterého pokud není dána odpovědnost řidičky automobilu, se kterým se střetl nezletilý J., je nutno učinit odpovědným žalovaného. Žalovaný tak uzavírá, že nebyly splněny předpoklady předepsané v ust. § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. pro úspěšné uplatnění nároku žalobce. Žalovaný stejně jako v řízení před soudem prvního stupně znovu namítá, že uplatněný nárok žalobce je v rozporu s dobrými mravy a zasahuje do práv a oprávněných zájmů třetí osoby. Žalobce požaduje po žalovaném náhradu nákladů vynaložených na léčbu nezletilého J. P., jehož otcem je žalovaný. Nezletilý J. je vzhledem ke svému věku zcela odkázan výživou na otce. Pokud by byl žalovaný povinen k úhradě těchto nákladů, šly by tyto náklady k tíži nezletilého J., neboť by musely být hrazeny z prostředků jeho rodiny. Tento postup by byl v rozporu jak s čl. 31 Listiny základních práv a svobod, podle kterého mají občané na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon, tak s ust. § 13 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., podle kterého se ze zdravotního pojištění hradí zdravotní služby poskytnuté pojištěnci s cílem zlepšit nebo zachovat jeho zdravotní stav nebo zmírnit jeho utrpení. Uložení povinnosti žalovanému na základě žaloby by bylo zároveň popřeno ústavně zakotvené právo nezletilého J. na bezplatnou zdravotní péči. Nezletilý J. by se paradoxně ocitl v horším postavení než osoby, které si poškození svého zdraví zapříčinily samy například v důsledku požití alkoholu či jiných návykových látek a kterým by byla zdravotní péče bez jakéhokoliv regresu poskytnuta bezplatně. Neexistuje právní důvod pro to, aby byl nezletilý J. sankcionován tím, že ponese (spolu se svými dalšími sourozenci) náklady na svoji léčbu. Výkon práva žalobce tak bez právního důvodu zasahuje do oprávněných zájmů nezletilého J. a je v rozporu s dobrými mravy, takže mu nelze přiznat právní ochranu. S uvedenou argumentací se žalovaný domáhal změny napadeného rozsudku tak, že odvolací soud žalobu zamítne a přizná mu náhradu nákladů za řízení před soudy obou stupňů.

Žalobce, který se ztotožnil s odůvodněním napadeného rozsudku, navrhl jeho potvrzení. Právní argumentaci žalovaného považoval za nesouladnou s ustálenou soudní judikaturou. Poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.4.2016 č.j. 25 Cdo 3552/2014-143, vydaný v projednávané věci, jenž by měl usměrnit další postup v tomto řízení.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně a řízení mu předcházející (ust. § 212 o.s.ř.) podle procesních pravidel platných do 31.12.2013 (článek II, bod 2 přechodných ustanovení zákona č. 293/2013 Sb.) a po projednání věci schválil postupem podle ust. § 99 odst. 1, 2 o.s.ř. a ust. § 211 o.s.ř. účastníky před odvolacím soudem uzavřený smír.

Skutkový stav věci není mezi účastníky sporný a je podložen provedenými důkazy. Vyplyvá z něho, že v posuzovaném případě nezletilý syn žalovaného J. P., nar. vjel dne 31.5.2008 na dětském motocyklu z místa nacházejícího se mimo vozovku, tj. od domu v obci , na místní komunikaci, přičemž nedal přednost v jízdě kolem projíždějícímu vozidlu, které nemohlo zabránit střetu, v důsledku něhož došlo k těžkému poškození zdraví nezletilého, s jehož léčbou vznikly náklady, které žalobce hradil a podanou žalobou je žádá k regresní náhradě. Žalobce uplatnil nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením svého pojištěnce nezletilého J. P., nar. podle ust. § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění účinném k době, kdy došlo k vynaložení předmětných nákladů.

Žalovaný, jako otec nezletilého, se dopustil zaviněného protiprávního jednání, když zanedbal dohled nad nezletilým, jenž měl vykonávat, v posuzovaném případě pak navíc ve zvýšené míře, když jízda devítiletého dítěte na motocyklu opatřeném motorem, jenž vyvine rychlost až 40 km za hodinu, v blízkosti místní komunikace, není běžnou situací. Vynaložené náklady na léčení jsou pak majetkovou újmou (škodou), jež se promítla do majetkových poměrů žalobce. Za popsané jednání byl žalovaný pravomocně odsouzen rozsudkem Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 4.12.2008 č.j. 2 T 120/2008-131 ve spojení s usnesením Krajského soudu Plzeň ze dne 12.2.2009 č.j. 9 To 33/2009-160, když byl uznán vinným ze spáchání trestného činu ublížení na zdraví dle ust. § 224 odst. 1, 2 tr. zákona, přičemž soud upustil od uložení trestu odsouzenému.

Ustanovení § 55 zákona č. 48/1997 Sb., které je ve vztahu k ustanovením občanského zákoníku o náhradě škody speciální normou, zakládá zdravotní pojišťovně specifické právo požadovat náhradu škody od třetích osob za náklady vynaložené na péči hrazenou zdravotním pojištěním, které vznikly v důsledku jejich zaviněného protiprávního jednání vůči osobám účastným zdravotního pojištění. Zákonným předpokladem vzniku tohoto nároku je tedy skutečnost, že pojišťovna uhradila ze zdravotního pojištění náklady na péči o svého pojištěnce, které vznikly jako důsledek shora popsaného jednání. Na náhradu nákladů na zdravotní péči, které byly sice vynaloženy zdravotní pojišťovnou na péči o jejího pojištěnce, avšak nebyly zapříčiněny jednáním třetí osoby ve smyslu ust. § 55 zákona č. 48/1997 Sb., však zdravotní pojišťovna nárok nemá, neboť s takovou skutečností zákon její nárok vůči třetím osobám nespojuje. Znamená to, že třetí osoba odpovídá pojišťovně pouze v tom rozsahu, v jakém její zaviněné protiprávní jednání je v příčinné souvislosti s náklady vynaloženými na ošetření a léčení pojištěnce, jakožto následku jejího jednání.

S ohledem na právní závěry vyjádřené Nejvyšším soudem v předmětné věci v rozhodnutí ze dne 27.4.2016 č.j. 25 Cdo 3552/2014-143, navrhli účastníci ke schválení smír, podle něhož by se žalovaný zavázal zaplatit žalobci zhruba polovinu nárokované částky, tj. 331.000,- Kč do 30.6.2017, vrátil by žalobci do 31.12.2016 částku 109.190,40 Kč zaplacených nákladů řízení podle rozhodnutí v této věci, jež bylo zrušeno v dovolacím řízení, a ve vzájemném vztahu se účastníci dohodli, že žádný z nich nebude mít právo na náhradu nákladů za řízení před soudy obou stupňů.

Podle ust. § 99 odst. 1, 2 o.s.ř., připouští-li to povaha věci, mohou účastníci skončit řízení soudním smírem. Soud usiluje o smír mezi účastníky vždy. Soud rozhodne o tom, zda smír schvaluje; neschválí jej, je-li v rozporu s právními předpisy. V takovém případě soud po právní moci usnesení o neschválení smíru pokračuje v řízení.

Dojde-li ke schválení smíru v odvolacím řízení (ust. § 211, § 99 odst. 1, 2 o.s.ř.), soud jej schválí usnesením, přičemž současně rozhodne o změně odvoláním napadeného rozsudku, jímž bylo u soudu prvního stupně rozhodnuto ve věci samé (ust. § 220 odst. 2 o.s.ř.).

Vypořádání náhrady škody je řízením, v němž povaha věci připouští uzavření smíru. Hmotněprávní úprava ve vztahu k danému řízení nevylučuje, aby si účastníci mezi sebou právní vztahy upravili dispozitivními úkony. Naopak dohoda při rozhodování o náhradě škody má přednost před vypořádáním tohoto nároku soudním rozhodnutím. Předpokladem pro schválení smíru není zjištění skutkového stavu věci v takovém rozsahu, jaký je jinak potřebný pro autoritativní rozhodnutí soudu ve věci samé. S ohledem na přijatou dohodu o náhradě škody, není pak již rozhodná skutková argumentace účastníků předestřená jimi soudu v řízení, a soud při schválení smíru proto již nehodnotí skutkový stav věci. Občanské soudní řízení je ovládáno zásadou projednací a zásadou dispoziční, a pokud účastníci řízení, jehož předmět je plně v jejich dispozici, uzavřou ohledně sporného nároku (v dané věci ohledně nároku na náhradu škody) smír, a tudíž ani netvrdí skutečnosti, o které opírají navrženou dohodu o sporném nároku, soud smír schválí, pokud z obsahu spisu nevyplývá, že smír je v rozporu s hmotným právem. Ze skutečností zjištěných ze spisu je zřejmé, že sjednaný smír se nepřičí kogentním ustanovením zákona a ani je nijak neobchází, dohoda o náhradě škody je dostatečně určitá a srozumitelná a splňuje všechny obecné předpoklady pro její platné uzavření, splňuje též všechny podstatné náležitosti, které hmotné právo k uzavření takové dohody vyžaduje. Smír může svým obsahem překročit rámeček předmětu řízení, vždy však z něho musí být patrné, jak byly vypořádány nároky, které byly předmětem řízení. Smír v projednávané věci vypořádal celý předmět řízení, jasným a určitým způsobem, v souladu s dispozicí účastníků řízení, kteří si tak stanovili, co bude jejich dohodou v řízení vypořádáno, přičemž součástí smíru učinili účastníci řízení rovněž dohodu o vrácení žalobci žalovanému zaplacené částky 109.190,40 Kč podle v dovolacím řízení zrušeného nákladového výroku. Smír není v rozporu s hmotným právem a nikterak se nepřičí zákonu. Odvolací soud proto mohl schválit účastníky navržený smír ve znění vyjádřeném ve výroku tohoto rozhodnutí (ust. § 220 odst. 2, § 99 odst. 1, 2 a § 211 o.s.ř.).

Rozhodnutí o nákladech za řízení před soudy obou stupňů vychází z ust. § 224 odst. 1, 2 o.s.ř. za použití ust. § 146 odst. 1 písm. a) o.s.ř., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, skončilo-li soudní řízení uzavřeným smírem. Ostatně vydané nákladové výroky jsou ve shodě se stanoviskem účastníků řízení.

Schválený smír má účinky pravomocného rozsudku (ust. § 99 odst. 3 o.s.ř.). Rozsudkem však může soud zrušit usnesení o schválení smíru, je-li smír podle hmotného práva neplatný. Návrh lze podat do tří let od právní moci usnesení o schválení smíru.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení není přípustné dovolání.

V Plzni dne 25.11.2016

JUDr. Alena Kryslová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení : Iveta Černá
v zast. Eva Šnajdrová